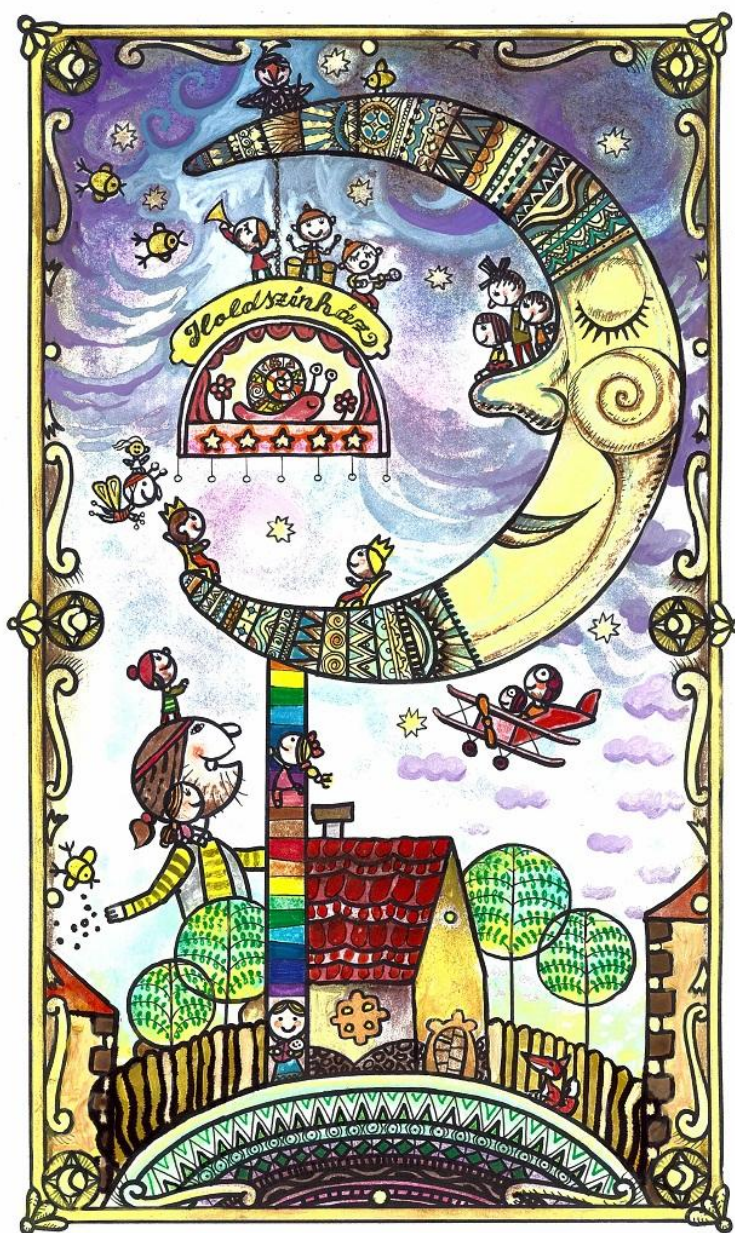

BábosHázi Figyelő

2012. november- december

Online kiadás

„A kicsike fülemüle víg dala száll...”

2007-ben egyszer már meglágyította a kínai császár szívét a fülemüle éneke bábszínházunkban. Az idei évadban sem lesz ez másként: újra felcsendül kismadárkánk hangja. A *fülemüle* című előadás felújításának kapcsán a darab jelmeztervezőjével, *Bodor Judittal* beszélgettem.

Mikor talákoztál először a mesével?

Kilencévesen olvastam először a mesét. Akkor – mint sokan közülünk – én is a fülemülével azonosultam.

Andersen meséinek nagy része szomorú történet, A fülemüle is az, hiszen arról szól, hogy a császárnak a halál közeledtét kellett megéreznie ahhoz, hogy észrevegye, ami természetes és nyilvánvaló: a valódi érzelmek fontosságát.

Sokat gondolkoztam azon, miért szeretjük az Andersen meséket annak ellenére, hogy általában búskomor történetek. Talán, mert szépen tudnak szomorúak lenni, és mert annyira jó a mesék végén felsóhajtani.

Az előadás első bemutatója 2007-ben volt bábszínházunkban. Mi volt a feladatod akkor?

Rumi Laci, a darab rendezője Grosschmid Eriket és engem kért fel arra, hogy a darabot vele együtt „álmodjuk” meg. Erik tervezte és kivitelezte a díszletek részleteit, az árnyjáték szereplőit és az árnyjáték tereit, a műfülemülét és a samuráj-katona fejdíszét. A jelmezek, bábok és a dekoráció volt az én feladatom.

Egyezett az elképzelésed a rendezővel, vagy kompromisszumok árán valósult meg, amit szeretnél volna?

Rumi Lacival szeretek együtt dolgozni, könnyen egymásra tudnak hangolódni a gondolataink.

Elmondható róla, hogy minden egyes alkalommal határozott elképzelései vannak arról a térről, amiben meg szeretné valósítani az előadást, itt sem volt másképp.

Nem voltak vitáink, vagy legalábbis nem emlékszem rájuk, azt gondolom jól kiegészítettük egymás ötleteit.

Melyek voltak ezek a határozott elképzelések?

Mivel Andersen fülemüléje a világon a legszebben éneklő madár, ezért Rumi Laci formabontó módon a fülemüle énekét úgy próbálta megjeleníteni, hogy azt minden egyes alkalommal egy fehér hernyóselyem-ruhába öltözött lány gyönyörű tánca kíséri.

A fülemüle megjelenik bábként (ezt jelzésszerűen egy fehér csipke-kesztyűből alakítottuk ki) és a báb énekhangjával párhuzamosan táncként, amely a szabadság, a repülés élményét adja hozzá a dalhoz. Ennek a kétféle formának az összetartozását erősíti az a jelenet is, amikor a fülemülét rács mögé zárják, és a lány, aki eddig táncolt, hirtelen eltűnik.

A nézőteret kétfelé osztja egy kifutó. Mi a funkciója ennek?

A kifutó többek között az előadás egyik látványos szereplőjére lett kitalálva, egy szamuráj-katonára, aki bábszerűvé válik attól, hogy rugós gólyalábon közlekedik.

Az osztott nézőtérnek a legfontosabb funkciója viszont az, hogy a nézők nem csak megfigyelőkként, hanem szereplőkként, pontosabban a császár népeként is jelen lehetnek. Sokkal intenzívebb élmény így végignézni az előadást, főleg azért, mert a szereplőket testközelben érezhetjük.

Ragaskodtatok az eredeti történethez vagy belecsempésztetek saját történeteszálat is az előadásba?

Színpadra alkalmazva a mesét rájöttünk arra, hogy nagyon kevés a cselekmény, a helyszínváltás benne. Azon kezdtünk gondolkodni, vajon mivel tudnánk feldobni, izgalmassá tenni a történetet. Rumi nagyon szereti a cirkusz világot, az ő ötlete volt, hogy a történet egy adott pontján a császárt mutatványosok szórakoztassák, és ezzel egy kicsit színesítsék a dramaturgiát. Ez az oka annak, hogy ugyan egyetlen Andersen mesében sem olvastam cirkuszról, a mi előadásunkban mégis megjelenik. A szórakoztatás leglátványosabb részeként a kifutón egy óriássárkány is bevonul a császár elé.

Kérlek, foglald össze röviden az előadás látványára vonatkozó koncepciót!

Azt szerettük volna, hogy a nézők belépve a terembe egy kínai világban érezzék magukat. Ehhez figyelembe kellett vennünk azokat a kötelező stíluselemeket, melyek felidézik ezt a hangulatot: kínai szabásvonal a jelmezekenél, kínai jelek, arany, ezüst és bordó színek használata a császár világhoz, harsány színek a mutatványosok világhoz, fehér a fülemüle dalához...

A díszlet és a jelmezek megvalósításában az anyag vagy a téma adja az ihletet?

Egy alkotófolyamatban mindkettő elképzelhető, de konkrét darab kapcsán, mint amilyen ez is volt, a téma az elsődleges. A fülemüle énekét táncoló lány ruhájának és a császár ruhájának anyaga például tudatos választás volt – hernyóselyemből készült mindkettő: a császár inge nehéz hernyóselyem, a lány ruhája vékony, átlátszó hernyóselyem.

Miért az átlátszó hernyóselyemre esett a választásom? Mert azt a légius lebegést, melyet a tánc is próbál kifejezni, egyes-egyedül ez az anyag tudja visszaadni.

Azt hozzá kell tennem persze, hogy kitalálni mindig sokkal egyszerűbb mindent, mint kivitelezni. A vékony hernyóselyemmel nagyon nehéz bánni – nem voltam „népszerű” a varrodás lányoknál, amikor ezzel dolgoztak.

Az előadás felújítása jár-e változtatásokkal, mi lesz ebben a te feladatod?

Az eredeti előadás jelmezeit és kellékeit némiképp újraértelmezi az, hogy kevesebb szereplő lesz a színpadon, ennek oka a társulaton belüli létszámváltozás, de mindennek ellenére a koncepció és a játék ugyanaz marad.

Amikor most pár év múlva újra feláll a színpadra a díszlet, kiderül, hogy mi az, ami „poros”, és mi az, ami esetleg új formát vagy színt kíván.

A fülemüle

Írta: Borbély Szilárd szövegei felhasználásával Rumi László

Rendezte: Rumi László

Díszlettervező: Grosschmid Erik

Báb- és jelmeztervező: Bodor Judit

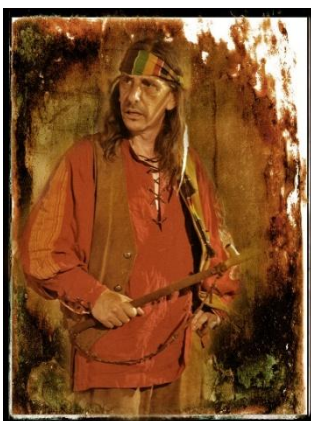
Zeneszerző: Szokolay Dongó Balázs, Bolya Mátyás

Játsszák: Hajdú Péter, Hell Krisztina, Herczeg Zoltán, Megyeri Béla, Nagy Mónika, Nagy Viktória Éva, Reschofsky György, Telenkó-Oláh Tímea

Hangfelvételen közreműködik: Balogh András, Kiss Gergely Máté, Papp Melinda

Az utcaszínház egy életforma

Beszélgetés Herczeg Zoltánnal

Néhány nap, és újra láthatja a közönség A fülemüle című előadásunk felújított változatát. A társulatot a 2007-es bemutató óta több változás is érte. Az idei produkció új szereposztással mutatkozik be, melyben egy ismerős idegent köszönthetünk. Herczeg Zoltán Balogh András váratlanul elhunyt kollégánk szerepét vette át.

(Fotó: Széman Richárd)

Vállig érő fekete haj, langaléta termet, barna szemek, jellegzetes arc. Herczeg Zolit, vagy ahogy a barátai csak egyszerűen szólítják, Herczeget nem lehet nem észre venni. Sokak számára ismerős lehet. Az Ort-Iki utcaszínházi társulattal több mint 20 éve járnak a városokat, falvakat. A Vojtina Bábszínházban is rendszeresen közreműködött Maskarádé rendezvényünkön, valamint évadnyitó, évadzáró alkalmainkon.

A negyvenhét évvel ezelőtt Kisújszálláson született Herczeg Zolit gyerekkorától fogva érdekli a színház. Bár felsőfokú tanulmányait matematika és szociális munkás szakokon folytatta, és jelenlegi munkája is távol esik a szakmától – szociális munkásként dolgozik egy szociálpolitikával foglalkozó civil szervezetnél – a színházhoz mindig hű maradt.

Kezdetben versmondó-versenyeken vett részt, majd a húszas éveiben csatlakozott a Pinczés István vezette Csokonai Színház Színjátszó Stúdiójához. A színészmesterség alapjainak elsajátítása után középiskolás éveiből ismert egyik barátja, Dió Zoltán hívására az Ort-Iki utcaszínházi társulathoz csatlakozott.

A csapat névválasztása nem véletlen. A saját név keresése egy időben történt a saját bábszínházi forma keresésével. A szibériai mitológiai alakokkal, Ort-Ikivel első előadásukban egy vogul medveének feldolgozása során ismerkedtek meg. A társulatnak eleinte csak bábelőadásai voltak, idővel azonban egyre nagyobb lett az igény a látványos utcaszínházi produkciók iránt, ezért gólyalábas, képmutogató játékokkal is megjelentek az utcán. Herczeg Zoli az elsők között volt a csapatban, aki gólyalábra állt, bár bevallása szerint néhány hétnél el kellett azért tennie, míg a biztonságot jelentő ház falát el merte engedni. De ha már elengedte, meg sem állt a nyírbátori Szárnyas Sárkány Hete Utcaszínházi Fesztiválig, melynek az első alkalmak óta állandó résztvevője és közreműködője.

A gólyalábazás mellett másik nagy szenvedélye a barkácsolás. Ezeremsterként bármit elkészít, legyen szó gólyalábról vagy akár bábról. Kemény Henrik vásári bábjátékos példáját követve vallja, hogy utcaszínházasként alkotni életformát jelent. Éppúgy érteni kell az előadás díszletének, bábjainak, kellékeinek, jelmezeinek a megtervezéséhez és kivitelezéséhez, mint magához a játékhoz.

Ebben való jártasságát bizonyítja az is, hogy már több társulat és bábszínház számára tervezett és készített bábokat. Legutóbb a zalaegerszegi Griff Bábszínház *A három deviáns című* előadásában működött közre tervezőként és kivitelezőként Dió Zoltánnal és Komlódi Judit festőművésszel együtt.

Egyszóval gólyalábaz, tervez és farag, no meg filmszerepet játszik, ha úgy adódik. Bassola Richárd rendezte, Balogh Kálmán utcaszínházi művészlől készült film egyik szereplőjeként a filmkészítésbe is belekóstolt.

Szereti, amit csinál. Amikor a terveiről beszél – arról, hogy milyen jó lenne egy nagyobb, saját műhely, hozzá sok jó szerszám és faanyag, vagy arról, hogy új, sikeres előadásokban szeretne részt venni – tulajdonképpen a már elért vágyait gondolja tovább. Tiszta szívből kívánjuk, hogy mindez meg is valósuljon!

Batu-tá kalandjai

Nemrégiben volt bábszínházunk legutóbbi bemutatója, egy egyszemélyes kesztyűs bábjáték, a *Batu-tá kalandjai*. Fájdalmas tragédia okán egy évet csúszott a bemutató, melyet a tavaly elhunyt Balogh András, Jimmy főszereplésével terveztünk akkoriban műsorunkra tűzni. A Kovács Géza rendezte darabot Schneider Jankó vette át, aki szomorú véletlennek nevezte a felkérést, ugyanakkor nagy kihívásnak is tekinti.

Ki is ez a Batu-tá?

Kovács Géza: Batu-tá személyében egy kis afrikai Vitéz Lászlót ismerhetünk meg, aki a gyerekkor és a felnőttkor küszöbén gyermeki naivitással tekint a világ dolgaira. Maga a karakter a fantázia szüleménye, az európai vásári bábfigurák sűrítménye, melynek sajátosságát az előadás menetében az adja, hogy szülőhazájából kiemelve egy számára idegen környezetben kell a főhősnek érvényesülnie. Otthonról ugyanis Batu-tát elkergeti Ku-lemán, a Démon, emiatt átkel a tengeren. Ám a túlsópart nem fogadja hőstünket tárt karokkal. A két világ különbözősége egy hagyományos kesztyűs parván két részre osztott játéktérben képileg is megjelenik. *(Majoros Gyula az előadás tervezője – szerk.)*

Miért volt szükség arra, hogy új figurát teremts?

Kovács Géza: Egyszerűen azért, mert egy másik figura, például Vitéz László, nem tudta volna megjeleníteni azt a társadalomkritikát, amit ebben az előadásban megfogalmazunk. Batu-tá karaktere tud csak igazán szembesíteni bennünket azzal, hogy milyen nehéz szót értenie annak az idegennek, aki belecsöppen egy olyan kultúrába, aminek nem ismeri a szabályait.

Milyen dramaturgia mentén bontakozik ki Batu-tá kalandja?

Kovács Géza: Az előadásban a konfliktusok során egyaránt felsorakozik az egzotikus és a civilizált világ ellenségképe, mely elemek a társadalom fejlettségi szintjére kívánnak utalni. Míg Afrikában a mélyebb rétegekből eredő ellenség figurákkal, szellemmel és oroszlánnal kell megküzdenie Batu-tának, addig a fehérbőrűek világában a társadalom szülte bürokrácia képviselőivel. A vásári bábjátszás dramaturgiai hagyományait követi az előadás, melynek célja, hogy görbe tükröt tartva a néző elé finom társadalomkritikát fogalmazzon meg, de mindezt úgy tegye, hogy a gyerekek számára is élvezhető tudjon maradni.

Hogyan született meg a történet?

Kovács Géza: A kiindulásként körvonalakban megszületett eseményvázlat a próbán lejártuk, és ezzel újabb ötleteket, megoldásokat emeltünk be a játékba. Éppen ezért a végleges szöveggönyv is a próbafolyamat végén öltött alakot. Mint a többi vásári bábjáték műfajában született előadásnak, ennek is folyamatos a fejlődése még azt követően is, hogy a próbák befejeződtek, hiszen a közönségnek véleményformáló és figyelmeztető szerepe van.

Mennyiben követi az előadás a vásári bábjáték műfaj szabályait?

Kovács Géza: Az előadás sajátosságát a figura karaktere és személyisége szolgáltatja, akit belehelyeztünk egy Vitéz László játékokhoz hasonló dramaturgiába, amit új, de ugyanakkor ismerős elemekkel gazdagítottunk. A hagyományos archetipusú játékelemek keverednek egy kicsit a beilleszkedés problematikájával. Nem szeretném ezt nagyon direkt módon ábrázolni, csupán annyira, hogy a gyerekek megérezzék a más világba kerülés nehézségét. A konfliktusok, a karakter ismerős számukra, minden a hagyományos dramaturgia keretein belül működik, mégis egy kicsit más. Ettől lehet egyéni íze, ettől lehet egy kicsit mai.

Miután Jankó vette át a szerepet, változtattatok az eredeti koncepción?

Kovács Géza: Jankó személyisége, játékkultúrája átszerkeszti az előadást. Az ő szűrőjén látjuk a szereplőket, ez nyilvánvalóan nem ugyanaz, mint a Jimmyé volt. Néhány dramaturgia ponton is változtattunk, például a korábbiakhoz képest most csak egy szellem jelenik meg, de az alapvető koncepcióhoz nem nyúltunk hozzá.

Játszottál korábban egyszemélyes kesztyűs bábjátékot?

Schneider Jankó: Mindig is érdekelt a műfaj, de eddig ez az első ilyen jellegű munkám. Ez is egy szomorú véletlennek, Jimmy halálának köszönhető. Az egyszemélyes kesztyűsbábjáték azonban nem volt ismeretlen előttem. Már a főiskolán tartott nekünk Géza egy kurzust, ahol a műfajjal megismerkedhettünk, illetve a zalaegerszegi bábszínházban Géza vezetése alatt szintén volt lehetőségem egy előadás jelenetében kipróbálni magam.

Mi az, amit kihívásként élsz meg ebben a műfajban?

Schneider Jankó: Nagy kihívás játszani ezt az előadást, mert nagyon sok mindentől függ a sikere. Akkor működik jól, ha a negyven perc alatt végig megtartva a ritmust le tudja kötni a nézők figyelmét, ha már a legelejétől fogva beszippantja a gyerekeket. Folyamatosan reflektálnom kell rájuk, amely számos spontán, improvizációs helyzetet szül. És mivel egyszemélyes játék, mindvégig jelen kell lenni,

nem lehetnek üresjáratok. Persze sokat segít Czappa is (*Czapp Ferenc, zenész – szerk.*) a jelenlétével.

Kovács Géza.: Fizikailag és szellemileg is rettentő kimerítő mindezt végigcsinálni. Méltán tartják a szakmaiság csúcsának, ha valaki egyszemélyes kesztyűsbábjátékot ad elő. A nehézsége még azon túl, amit Jankó felsorolt az is, hogy akár 6-7 karaktert is következetesen végig kell tudni vinni mind hangban, mind mozgásban.

A gyerekeknek láthatóan nagyon tetszik az előadás, de olykor túlkiabálják a szereplőket. Nem okoz ez gondot?

Schneider Jankó: Tisztában voltunk vele, hogy a gyerekek adott pontokon a bekiabálásukkal formálni fogják az előadást, de – ahogy ez kiderült az első előadás után – mindeközben a dramaturgia nem sérül, ugyanúgy vihető tovább a történet, még ha egy-két mondat nem is megy át.

Kovács Géza: Az a legfontosabb, hogy a gyerekek megértik az előadásban rejlő társadalomkritikát, és jól működik az igazságérzetük. Szerettük volna szembesíteni őket azzal a nehézséggel, amit annak kell megélnie, aki idegen környezetben kényszerül helytállni, és ez úgy tűnik sikerült is.

Batu-tá kalandjai

Írta és rendezte: Kovács Géza

A bábokat, díszleteket tervezte és készítette: Majoros Gyula

Zeneszerző és közreműködő: Czapp Ferenc

Játssza: Schneider Jankó

Ki hol lakik? Kolozsváron

2012. október 15-19. között a Kolozsváron megrendezett **XI. Puck Nemzetközi Báb- és Marionettszínházak Fesztiválján** vettünk részt **Ki hol lakik?** című színháztermi előadásunkkal, melyet közel 300 lelkes kolozsvári óvodás tekintett meg.

A fesztivált szervező Mona Marian nyílt leveléből kiderül, hogy évente több mint 5000 gyerek vesz részt a rendezvényen, melynek célja, hogy

Kolozsvárt a világhírű európai bábszínházi központok szintjére emelje.

Húsz hazai és nemzetközi társulat volt jelen több mint 30 előadással az idei fesztiválon. A határon túli román és magyar bábszínházak nemzetközi mustráján egy angol és egy holland társulat is bemutatkozott. A produkciók között gyerekeknek és felnőtteknek szóló előadások egyaránt láthatóak voltak.

Mona Marian így vall a bábművészetről: „A bábszínház az a művészet, amely lényegi rendbe helyezi a dolgokat a gyermeki lélekben. Az a műfaj, amely a gyerekek számára valósággá, kézzelfoghatóvá varázsolja a mesét”.

Némethonban játszottunk

Játszószínházunk november 1-6-ig Németországban vendégeskedett magyar közösségeknél. Az ott töltött napokról *Sőrés Rozka* játszószínházi kollégánk mesél.

Merre jártatok?

Németországban, pontosabban Karlsruhe és Frankfurt városokban.

Milyen előadást, foglalkozást mutattatok be?

Két és fél órás foglalkozással készültünk, mely különféle játéktípusokat tartalmazott.

A vén kutya, kamarajátékunkat *A kismalac és a farkasok*, kamara-bábkészítő foglalkozás követte, melyet az „*Elmúlt a nyár, itt az ősz, kampósbotl jár a császár*”, táncos szertartásszínházunk zárt.

Kiknek játszottatok?

Kint élő magyar közösségeknek, családoknak. A korosztályt tekintve teljesen vegyes volt a nézők összetétele. Gyerekek, felnőttek, idősök egyaránt részt vettek a foglalkozásainkon.

Kik hívtak meg benneteket?

A Németországban élő helyi magyar közösségek két évente szerveznek olyan programokat, mely alkalmakkor Magyarországról érkeznek hozzájuk vendégek. Idén bennünket hívott meg a közösség szervezője, Hollstein Barbara, akivel 2011-ben egy a Debreceni Egyetem által szervezett nyári egyetemen ismerkedtünk meg. Ezt a programot Láposi Terka vezette, melynek célja olyan magyar tanárok továbbképzése volt, akik magyar gyerekeket oktatnak Európa különböző országaiban. Mi, a játszószínház színészei a játszószínház egy évkörének legfontosabb játékeit mutattuk be nekik. Innen az ismeretség.

Hogyan fogadták a kint élő magyarok az előadásotokat?

Meglepett bennünket, hogy az első játszóhelyünkhöz képest, Karlsruheban, ahol 50-60 fő vett részt, legközelebb Frankfurtban már 200-an jelentek meg. Mint ahogy később a szervezőktől megtudtuk, a hírünk megelőzött bennünket. Ennél pozitívabb visszajelzést nem is kaphattunk volna

Egyébként a kint élő magyarok számára egy-egy ilyen rendezvény nem csupán magáért a rendezvény miatt fontos, hanem azért, mert újra találkozhatnak, együtt lehetnek. Azok a gyerekek, akik vegyes entitású családban nőnek fel, kevésbé tudnak magyarul. Az ő számukra hiánypótlóak ezek az alkalmak.

Legközelebb merre utaztok?

Nagy örömünkre az előadásaink olyannyira elnyerték a kint élő magyarok tetszését, hogy meghívtak bennünket Stuttgartba tavasszal, így jövőre újabb utazás vár ránk.

„A színház alanyi jogon jár mindenkinek”

Vallja Láposi Terka játszószínházunk művészeti vezetője, akivel Kapcsolat című újonnan induló programunk apropóján beszéltem.

Mit takar a Kapcsolat elnevezés?

Az elnevezés egy TÁMOP pályázat címe, melynek célja, hogy olyan gyerekek kerülhessenek kulturális intézményekbe, akiknek élethelyzetüknél fogva – mert sérültek, árvák, idegrendszeri károsultak vagy mert lakóotthonban élnek – nem adatik meg, hogy részesei lehessenek a színháznak, játéknak, terápiának.

A pályázat kiírói azt fogalmazták meg ebben az elnevezésben, hogy teremtsünk hidat az ilyen nehézségekkel küzdő gyerekekhez.

Milyen gyerekek vesznek részt ezeken a foglalkozásokon?

Két csoportban járnak hozzánk gyerekek kezdetben 10-10 fős létszámmal. Mindegyikőjük a debreceni lakóotthonban él, és Sólyom Katalin a lakóotthon igazgatónője választotta ki őket. Az egyik csoportban 10 év alatti, a másik csoportban 10 és 14 év közötti gyerekek vannak. Egy részük árva, másik részük csonka vagy roncsolt családi háttérrel rendelkezik. Kétharmaduk nem csak hátrányos helyzetű, de sajátos nevelési igényű is: enyhén értelmi fogyatékos, hospitalizált és egytől egyig magatartászavaros, akik egyéni foglalkozást igényelnek.

Mi a célja a foglalkozásnak?

Hetente 2 napot, egy hónapban 8-12 órát töltenek velünk a gyerekek. A foglalkozások célja olyan szocializációs helyzetek kialakítása a színház és bábjáték eszközei által, melyek a gyermek személyiségét fejlesztik, saját képességeivel ismertetik meg. Nem törekszünk uniformizáltságra, de a játék szabadságát és a következetességet figyelembe véve megpróbáljuk őket egyénileg fejleszteni és csoporttá alakítani. A program 2012 márciusától 2013. december 31-ig tart, melynek végén a célunk egy olyan előadás bemutatása, melyet a gyerekek saját maguk hoznak létre. Az induktív pedagógiai módszerben hiszünk, ezért nem választunk konkrét mesét, hanem az ő élethelyzetükből, megélt szituációjukból szeretnénk kiindulni, és ahhoz találni történetet.

Hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztése nagy kihívást jelent. Hogyan készültetek fel a gyerekek foglalkoztatására?

Mielőtt belevágtunk volna ebbe a programba, részt vettünk egy 120 órás drámapedagógiai tanfolyamon, melyet a Magyar Drámapedagógiai Társaság hirdetett meg, illetve segítségünkre volt az a tapasztalat is, melyet számos interaktív játékban megéltünk már.

A foglalkozások mindezekkel együtt is napi felkészülést és utómunkát igényelnek. A felkészülés három szakaszból áll: először összefoglaljuk a megélt dolgokat, majd az előző hét tapasztalatai alapján megkezdjük a tartalmi felkészülést, mely során a társművészetek minden egyes ágát segítségül hívjuk. A gyerekek számos dologban kipróbálhatják magukat, mi nem tanítani szeretnénk őket, hanem élményt nyújtani nekik. A harmadik szakasza a felkészülésünknek a foglalkozások utáni azonnali megbeszélés. Segítséget jelent Sólyom Katalin megfigyelése is, aki a gyerekeket a lakóotthonban figyeli és jelzi nekünk, ha valami változást észlel velük kapcsolatban.

Hogyan zajlik egy ilyen foglalkozás?

Minden foglalkozásnak kötött rendje van. Ugyanazok a szertartáselemek és rítusok ismétlődnek ugyanabban az időben. Ez olyan struktúrát ad az együttléteinknek, ami kiszámíthatóvá teszi a foglalkozást.

Például a 25 perces közös játékot követően minden egyes alkalommal együtt étkezünk. Ezt a szabálytudat kialakítása miatt tartom fontosnak. Ekkor nyílik lehetőség arra is, hogy spontán helyzetben figyeljük meg a gyerekek reakcióit. Miután befejezték az étkezést közösen eltakarítunk, és csak ekkor búcsúzunk el egymástól.

Milyen másfajta bánásmódot igényelnek ezek a gyerekek?

Teljesen mást és mégis ugyanazt. Nagyon szeretetehesek. Nem hiszik el, ha dicséretet kapnak, kétkednek abban, hogy ők lehetnek jók, szépek, hogy vannak, léteznek. Folyamatos harc dúl bennük, melyet a társadalom kényszerít rájuk, amikor tükröt tart eléjük, és azt közvetíti, hogy te nem az vagy, ami lehetnél.

Személyesen kell megszólítani őket, mert ha nem így történik, akkor kiprovokálják, megszakítják, megtörik az általunk felállított dramaturgiát.

A felnőttek részéről türelmet és nyitottságot kíván a velük való foglalkozás. Egy időben ugyanaz a szabály nem érvényesíthető rájuk, a játékban a meghökkentés eszközével kell élnünk, ha azt szeretnénk, hogy ránk figyeljenek.

Éreztek-e változást a gyerekek viselkedésében az itt eltöltött foglalkozások óta?

Bennünk felnőttekben és a gyerekekben is történtek változások. Mi felnőttek eszközhasználatunkban érzékenyebbek, gazdagabbak lettünk, a másik reakcióját jobban felismerjük, elmélyültebb lett az egymás iránti bizalmunk is.

A gyerekek esetében pedig az indulati életükben történt változás, kommunikációjuk árnyaltabb lett. Egymásra is rászólnak, bár mi folyamatosan arra próbáljuk nevelni őket, hogy ezt ne utasítva, hanem kérdés formájában tegyék. Azt érezzük, hogy szeretnek hozzánk jönni.

Tervek?

A programban vállaltak teljesítésén túl a Kapcsolat következő lépcsője a kiskorú anyukák részvétele bölcsőszínházi foglalkozásunkon, a Babusgátón. Október 24-én jöttek hozzánk először és havonta látogatnak majd minket.

Sajátos nevelési igényű gyermekekkel is foglalkozik a játszószínház. Mióta?

2004 óta járnak hozzánk sajátos nevelési igényű (SNI) gyerekek és felnőttek egyaránt, ez évente 450-700 személyt jelent. Már az előző játszóhelyünkön a Kőlcsey Művelődési Központban is fogadtunk sajátos nevelési igényű gyermekeket, 2001 óta pedig, amikor a jelenlegi épületünkbe költöztünk még tudatosabbá vált a megszólításuk. Azóta is folyamatosan kapcsolatban vagyunk a velük foglalkozó szakemberekkel és intézményekkel.

Ők milyen foglalkozáson vesznek részt?

A sajátos nevelési igényű gyermekek és felnőttek ugyanarra a foglalkozásra érkeznek hozzánk, mint ép társaik. Mi játszó persze tudomásul vesszük, hogy bizonyos helyzetekben alkalmazkodnunk kell, egy kerekesszékes gyermekkel például nem járhatunk csárdást, mindamellett megpróbáljuk ugyanazokat a lehetőségeket megteremteni számukra is, mint az egészséges gyermekek számára. Szabadon vannak abban a színházi térben, amit ők igazságként élnek meg, a döntés az övék, hogy miben és milyen mértékben szeretnének részt venni.

Mi készítetett arra, hogy foglalkozz ezekkel a hátrányos helyzetű illetve sajátos nevelési igényű gyerekekkel?

Úgy gondolom, hogy a színház alanyi jogon jár mindenkinek. A kultúrában élő embernek pedig kötelessége a társadalom minden rétegét bevonni ebbe a világba. Az egészséges embernevelő akkor lesz hiteles, ha az élet legfontosabb kérdéseit teszi fel, és a megszólítottakkal együtt keresi azokra a választ. Sokféle eszköz áll rendelkezésünkre, de azokat sokféleképpen is lehet alkalmazni, a lényeg, hogy tudatos legyen a szándék. Az eszközválasztás legfontosabb szempontja véleményem szerint a mély emberi tisztelet és filozófia, melyek az embernevelés legfontosabb alapjai.

Rajzpályázat

A legújabb Varázsceruza pályázatunkat Az állatok nyelvén tudó juhász című népmese, illetve az ebből készült A titok (Mire jó, ha az ember érti az állatok beszédét?) című bábelőadásunk ihlette.

Téma: Én és a kedvenc állatom

Az alkotások beküldési határideje: 2012. december 7.

Megérkezett a tél, hidegre fordult az idő. Az állatok nyelvén tudó juhász is bábszínházunkban húzta meg magát ezekben a hideg hónapokban. Keressétek őt nálunk és próbáljátok megfejteni a titkát! Addig is szeretnénk, ha megosztanátok velünk saját titkotokat, azt hogy hogyan képzelitek el magatokat kedvenc állatokkal. Kérünk benneteket, hogy ragadjatok ecsetet, ceruzát és rajzoljátok le nekünk.

Alkotásaitokat **2012. december 7-ig** személyesen vagy postai úton juttathatjátok el a Vojtina Bábszínházba (4026 Debrecen, Kálvin tér 13.). Képeitek hátoldalára ne felejtsetek el ráírni **a saját neveteket, életkorotokat, címeteket, iskolátok nevét és címét, otthoni telefonszámotokat** vagy egyéb elérhetőségeket, illetve a rajzpályázat címét:

Én és a kedvenc állatom

Képeitek közül *Arany Zoltán és Vad Réka*, a mi állatok nyelvén tudó juhászunk és felesége választják majd ki a számukra legkedvesebbeket. A kiválasztott képek alkotóinak jutalma egy 3 fős családi belépő A titok (Mire jó, ha az ember érti az állatok beszédét?) című előadásunkra december 27-én (csütörtökön) 10 órától, vagy december 28-án (pénteken) 10 órától (választásotok szerint), valamint egy az előadásról készült fotó, melyet az alkotók és a színészek aláírásukkal látnak el.

Jókedvű rajzolást kívánunk!